

CÁC NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN RỦI RO TÍN DỤNG TRONG HOẠT ĐỘNG KINH DOANH THẺ TÍN DỤNG TẠI VIỆT NAM

TS. Nguyễn Minh Hà
Trình Hoàng Nam
Trường ĐH Mở TP.HCM

Tóm tắt: Nghiên cứu nhằm xác định các nhân tố tác động đến rủi ro tín dụng trong hoạt động kinh doanh thẻ tín dụng tại Việt Nam, từ đó đưa ra các khuyến nghị nhằm hạn chế rủi ro tín dụng trong hoạt động kinh doanh thẻ tín dụng tại Việt Nam. Với bộ số liệu gồm 1969 thẻ tín dụng nội địa và sử dụng phân tích hồi quy, kết quả nghiên cứu cho thấy có 6 nhân tố tác động đến rủi ro tín dụng trong hoạt động kinh doanh thẻ tín dụng tại thị trường Việt Nam gồm: thu nhập, đặc tính nghề nghiệp của chủ thẻ, hệ số thanh toán thẻ, hệ số sử dụng thẻ, thời gian sử dụng thẻ bình quân và hệ số ứng tiền mặt. Dựa vào kết quả tìm thấy, nghiên cứu đề xuất các giải pháp liên quan đến việc hạn chế rủi ro của thẻ tín dụng nội địa.

Từ khóa: Thẻ tín dụng, rủi ro tín dụng, kinh doanh thẻ, nợ quá hạn.

Giới thiệu

Trong vài năm trở lại đây, các ngân hàng Việt Nam chú trọng mở rộng hình thức thanh toán không dùng tiền mặt thông qua hoạt động phát hành và thanh toán thẻ trên phạm vi toàn quốc. Dịch vụ thẻ ngân hàng trong thời gian vừa qua không ngừng gia tăng về nhiều mặt như số lượng chủ thẻ, số lượng thẻ phát hành, doanh số sử dụng thẻ, số lượng máy ATM, số lượng thiết bị thanh toán thẻ, số điểm chấp nhận thanh toán thẻ... nhờ đó đã mang lại nhiều tiện ích cho cả người sử dụng, cho ngân hàng và toàn xã hội. Trong điều kiện thị trường thẻ ngân hàng Việt Nam còn khá non trẻ, người sử dụng thẻ chưa có nhiều kinh nghiệm trong việc chi tiêu bằng thẻ ngân hàng, đặc biệt là thẻ tín dụng vốn được xem như là một kênh cho vay tiêu dùng ngắn hạn có đảm bảo bằng nhiều hình thức khác nhau. Với thẻ tín dụng, chủ thẻ có trách nhiệm thanh toán đúng hạn cho ngân hàng khoản tín dụng mà họ đã sử dụng trước đó. Về phía mình, ngân hàng phát hành thẻ tín dụng duy trì một khoản phải thu từ phía chủ thẻ và khoản phải thu này sẽ trở thành nợ quá hạn, thậm chí là nợ xấu nếu như không được chủ thẻ thanh toán đúng hạn. Do đó, bên cạnh

việc không ngừng nâng cao chất lượng dịch vụ thẻ, phát triển các ứng dụng nhằm phát hiện và ngăn ngừa các rủi ro do gian lận trong thanh toán thẻ, các ngân hàng còn rất quan tâm tới vấn đề khả năng thanh toán của chủ thẻ trong hoạt động kinh doanh thẻ tín dụng.

Mặc dù thẻ tín dụng được sử dụng rộng rãi trên toàn thế giới, nhưng số lượng nghiên cứu về rủi ro tín dụng thẻ và các vấn đề có liên quan còn rất hạn chế, điển hình là nghiên cứu của Dunn và Kim (1999) về khả năng thanh toán của chủ thẻ tín dụng ở Bang Ohio, Hoa Kỳ; hay nghiên cứu của Lee và các tác giả (2011) về khả năng có nợ quá hạn của chủ thẻ tín dụng ở các ngân hàng quy mô vừa và nhỏ tại Đài Loan. Ở Việt Nam việc nghiên cứu về rủi ro tín dụng trong hoạt động kinh doanh thẻ chưa thực sự được quan tâm. Do đó, nghiên cứu này nhằm tìm ra các nhân tố tác động đến rủi ro tín dụng và đưa ra các khuyến nghị nhằm hạn chế rủi ro tín dụng trong hoạt động kinh doanh thẻ tại Việt Nam.

Cơ sở lý thuyết và mô hình nghiên cứu

Thẻ tín dụng là loại thẻ cho phép chủ thẻ thực hiện giao dịch trong phạm vi hạn mức tín dụng